

CUKRARNA

Sporočilo za javnost

Ljubljana, 29. 4. 2025

Dorit Margreiter Choy: *Prehod*

Kustosinja: Vanessa Joan Müller

15. 5.—26. 10. 2025

V četrtek, 15. maja 2025, ob 19. uri, bo v Cukrarni odprtje razstave avstrijske umetnice Dorit Margreiter Choy z naslovom *Prehod*. Sočasno bomo odprli tudi razstavo Davida Maljkovića z naslovom *Razstava*.

Dorit Margreiter Choy živi in dela na Dunaju. Leta 2009 je zastopala Avstrijo na 53. Beneškem bienalu. Med njene pomembnejše samostojne predstavitve sodijo razstave v Muzeju moderne umetnosti Fundacije Ludwiga na Dunaju (2019), v Nacionalnem centru za umetnost Reina Sofia v Madridu (2011). V Sloveniji je v Plečnikovi hiši v Ljubljani postavila instalacijo *Struktura, knjiga, mi in vrt* (2023). Od leta 2006 je profesorica na Akademiji za likovno umetnost na Dunaju.

Umetnica na razstavi [Prehod](#) v Cukrarni (v 1. nadstropju) raziskuje prepletenost arhitekture, časa in zgodovine skozi filme, fotografije in objekte. Z zanimanjem za ideološke, ekonomske in družbene razsežnosti arhitekture umetnica razpira mikrozgodovine industrijskega razvoja, kapitalizma in njihovega vpliva na krajino in družbo.

Novinarska konferenca in vodeni ogled po razstavi za medije bo potekala na dan odprtja, v četrtek, 15. maja 2025 ob 11. uri, s pričetkom v Kavarni Cukrarna.



Podpis fotografije: Foto © Dorit Margreiter Choy; Dorit Margreiter Choy, B21 (Direktorjeva pisarna), 2023 (Izsek iz videa)

DOGODKI

Četrtek, 15. 5. 2025 ob 11.00

NOVINARSKA KONFERENCA IN VODENI OGLED ZA MEDIJE

S pričetkom v Kavarni Cukrarna

Četrtek, 15. 5. 2025 ob 19.00

SOČASNO ODPRTJE RAZSTAV *PREHOD* IN RAZSTAVA

V Cukrarni

Vstop prost

SPREMNO BESEDILO RAZSTAVE *PREHOD*

Dorit Margreiter Choy je avstrijska umetnica, ki jo zanimajo sodobna arhitektura, njene ideološke implikacije ter njen odnos do ekonomije in spolnih vlog.

Umetnični filmi, fotografije in objekti pripovedujejo zgodbe o krajih in krajinah, ki se preobražajo, implicitni arhitekt teh preobrazb pa je človek. Dela, ki jih umetnica predstavlja v Cukrarni in ki upirajo raziskovalni pogled v lokalne zgodovine, imajo konceptualni in materialni ekvivalent v razstavnem prostoru samem. Mobil, ki visi v galeriji, pa še dodatno podčrta osnovni koncept, tj. pripisovanje prostorskega časa in pripisovanje časovnosti prostoru.

Filmi se nanašajo na teme, kot so poslovna stavba v Zlínu na Češkem, nekdanji rudnik srebra v Schwazu na Tirolskem in avstrijski paviljon, ki ga je v razstavišču Giardini na Beneškem festivalu zasnoval Josef Hoffmann. Omenjeni objekti kot materialne priče globalne zgodovine zrcalijo zgodnjo razvojno fazo kapitalizma, njegovo globalno širitev in njegove posledice. So mikrozgodovine ekstraktivizma, imperialne reprezentacije in globalnih finančnih tokov, ki se kot priče kažejo v arhitekturi in krajini. Dorit Margreiter Choy ponuja podrobne podobe teh relikvij, njihovih protislovij, posledic in tudi vpliva, ki ga imajo na našo sedanost. Gre za sledove industrijske preteklosti, različno oblikovane krajine, ki pričajo o bremenu globalne ekonomije, in razstavni prostor, ki se giblje nekje med kuliso za nacionalno reprezentacijo in samostojnim arhitekturnim spomenikom.

Češko mesto Zlín je po prvi svetovni vojni postalo sedež proizvajalca čevljev Bata, korporacije, ki se je v 20. stoletju razširila po vsem svetu. Konec tridesetih let prejšnjega stoletja so pri podjetju zgradili novo poslovno stavbo, stolpnico s 77-metrskim stolpom in z dvigalom v sredini, v katerem je bila popolnoma opremljena mobilna pisarna glavnega izvršnega direktorja podjetja. Dorit Margreiter Choy v svojem filmu *B21 (Direktorjeva pisarna)* prikaže to panoptično pisarno v osmih statičnih podobah, obenem pa konceptualizira tudi njeno arhitekturo, saj je dolžina filmskega traku enaka višini stolpa, to pa ustreza sedemminutni projekciji.

Film *Silber (Srebro)* prikazuje abstraktne posnetke krajine z Islandije in iz Schwaza. Kamera spremlja bloke ledu, ki se trgajo z islandskega ledenika, drsijo v dolino in se na obali črne lave

počasi talijo, ter s tem v realnem času dokumentira podnebne spremembe. Na to krajino so projicirane slike tirolskega mesta Schwaz, ki je bilo središče pridobivanja srebra v Evropi. V 16. stoletju je srebrni tolar, ki so ga v Schwazu izdelovali za izvoz na mednarodne trge, postal globalno plačilno sredstvo. Hkrati so začeli podjetniki prodajati kovino še pred tem, ko je bila pridobljena, v zameno za menice. To so bili zametki trgovanja s finančnimi instrumenti, ki jim danes pravimo izvedeni finančni instrumenti.

Film *Paviljon*, ki je nastal leta 2009, ko je Dorit Margreiter Choy zastopala Avstrijo na Beneškem bienalu, prikazuje stavbo kot gostiteljico razdrobljenega niza zgodovinskih dogodkov ter spominov na pretekle in pozabljene trenutke. Objekt, ki je sam po sebi zgolj prazna lupina, se aktivira šele prek ideologije in politike države, ki naj bi jo predstavljal.

S sopostavitvijo in sobivanjem razstavljenega dela tematizirajo odnos med materialnim brisanjem, ohranjanjem in aktiviranjem zgodovine. Mobil, ki jih povezuje, se definira kot gibljiv prostor. Črke, iz katerih je sestavljen, tvorijo angleško besedo »passage« [prehod], ki opisuje ključno lastnost razstavnega prostora v Cukrarni, nanaša pa se tudi *na Arkadni projekt* Walterja Benjamina: kot analiza sedanosti, ki poteka vzdolž bežišč zgodovine.

Kustosinja: Vanessa Joan Müller

KOLOFON

Producentka: Janja Buzečan; **Oblikovanje promocijskih materialov:** Ajdin Bašić; **Odnosi z javnostjo:** Mojca Podlesek; **Tehnična ekipa:** Jože Kalan, Martin Lovšin. **Produkcija:** Cukrarna / MGML. **S podporo:** Avstrijski kulturni forum Ljubljana.